

Attention, please! Babies Need You Now! “การหายใจและภาวะหยุดหายใจในการกแรกเกิด”

พัชรา พงศ์ศุภะมงคล

การหายใจของการกในครรภ์

การหายใจของการกในครรภ์สามารถตรวจพบได้โดยใช้อัลตราซาวนด์ตั้งแต่อายุครรภ์ 11 สัปดาห์ โดยมีรกเป็นที่แลกเปลี่ยนก๊าซที่สำคัญ การหายใจของการกในครรภ์มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาของปอด หากการทำงานของกะบังลมลดลงจะพบภาวะปอดเจริญน้อย การเคลื่อนไหวจากการหายใจของการกในครรภ์สามารถเพิ่มปริมาณเลือดที่สูดฉีดออกจากหัวใจและไหลเวียนไปยังอวัยวะสำคัญ เช่น หัวใจ สมอง และรก ได้อย่างมีนัยสำคัญ

การเคลื่อนไหวของการหายใจในช่วงแรกเป็นการเคลื่อนไหวต่อเนื่องซึ่งควบคุมโดยไขสันหลัง ต่อมาในไตรมาสที่สามจะเปลี่ยนรูปแบบเป็นการเคลื่อนไหวเป็นระยะ ๆ โดยเกิดเฉพาะในช่วง rapid eye movement (REM) พร้อมกับการหยุดหายใจในช่วงการนอนหลับแบบ non-REM ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการส่งยับยั้งจากพอนส์ไปยังศูนย์กำเนิดการหายใจของเมดลลา กลไกที่เกิดขึ้นเชื่อว่ามีการยับยั้งเกี่ยวข้องกับหลายอย่าง เช่น เซโรโทนิน กาบตา (GABA) คอร์ติโคโทรปิน และพรอสตาแกลนดิน¹⁻³

ภาวะคาร์บอนไดออกไซด์ในเลือดสูงของการกในครรภ์จะเพิ่มอุบัติการณ์และความถี่ของการหายใจ โดยเฉพาะในช่วงการนอนหลับแบบ REM โดยไม่ส่งผลต่อความถี่ของการหายใจ การตอบสนองนี้พบได้ตั้งแต่อายุครรภ์ 24 สัปดาห์ และความไวต่อคาร์บอนไดออกไซด์จะเพิ่มขึ้นตามอายุครรภ์ ในทางตรงกันข้ามภาวะคาร์บอนไดออกไซด์ในเลือดต่ำทำให้การหายใจลดลง หรือหายไป ดังนั้นระดับคาร์บอนไดออกไซด์จึงเป็นสิ่งจำเป็น แม้ว่าทารกในครรภ์

จะอยู่ในสภาวะขาดออกซิเจน การส่งออกซิเจนในครรภ์จะเพียงพอสามารถทำให้ทารกเติบโตได้ไม่เหมือนกับผู้ใหญ่ ทารกในครรภ์ตอบสนองต่อภาวะขาดออกซิเจนด้วยการลดการหายใจ ไม่ใช่เพิ่มการหายใจ

การควบคุมการหายใจหลังคลอด

ความสำเร็จของการควบคุมการหายใจในทารกแรกเกิดสัมพันธ์โดยตรงกับอายุครรภ์ การควบคุมการหายใจที่ยังไม่สมบูรณ์พบได้ตั้งแต่การป้อนข้อมูลจากส่วนปลายไปยังส่วนกลาง การตอบสนองของกล้ามเนื้อการหายใจ ภาวะหยุดหายใจที่นานเกินปกติ และการหายใจไม่เป็นจังหวะ การควบคุมการหายใจในทารกแรกเกิดตอบสนองโดยตรงต่อระดับคาร์บอนไดออกไซด์ (hypercapnic response) ส่วนการตอบสนองต่อออกซิเจนจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ยิ่งขาดออกซิเจนยิ่งหายใจช้า (hypoxic ventilatory depression) เซโรโทนินเป็นสารสื่อประสาทอีกตัวที่มีความสำคัญต่อการควบคุมการหายใจ โดยจะตอบสนองต่อภาวะคาร์บอนไดออกไซด์ในเลือดสูง และภาวะเลือดเป็นกรด⁴⁻⁵

รูปแบบการหายใจของทารกแรกเกิด

การหายใจของทารกแรกเกิดไม่สม่ำเสมอ มีการเปลี่ยนแปลงไปมาระหว่างการหายใจปกติ ภาวะหยุดหายใจ การหายใจเป็นระยะ ๆ และการหายใจเร็ว ความถี่ในการหายใจมักผันผวนกับน้ำหนักตัว และอาจแปรผันมากในทารกเกิดก่อนกำหนด การหายใจช้าลงเกิดจากการเพิ่มเวลาในการหายใจออก ในขณะที่เวลาในการหายใจเข้าไม่เปลี่ยนแปลง หากมีการเพิ่มเวลาในการหายใจออกมากเกินไปจะทำให้เกิดการหยุดหายใจ ซึ่งเกิดบ่อยในทารกเกิดก่อนกำหนดและพบได้น้อยลงในทารกครบกำหนด

การหายใจแบบ paradoxical movement คือ การที่กระดูกซี่โครงยุบลงขณะหายใจเข้า พบได้ปกติในทารกเกิดก่อนกำหนด เกิดจากความยืดหยุ่นสูงของทรวงอกและแรงของกล้ามเนื้อระหว่างซี่โครงลดลงขณะที่กะบังลมหดตัว การเคลื่อนไหวที่ขัดแย้งกันนี้ทำให้ต้องใช้ความพยายามในการหายใจมากขึ้น เพื่อสร้างความจุปอดให้เพียงพอ ความยืดหยุ่นสูงของทรวงอกและการพัฒนาปอดที่ยังไม่สมบูรณ์ทำให้ทารกเกิดก่อนกำหนดต้องลดเวลาในการหายใจออก และหยุดการหายใจออกไว้ เพื่อรักษาปริมาตรปอดให้คงเหลือ มีการหายใจเฮือกเป็นครั้งคราวเพื่อเปิดปอดที่แฟบขึ้นใหม่ ภาวะหยุดหายใจมักนำไปสู่การสูญเสียปริมาตรปอด การลดลงของความจุปอดคงเหลือในการทำงาน (functional residual capacity, FRC) และปริมาณออกซิเจนในเลือด

อุบัติการณ์ของภาวะหยุดหายใจลดลงตามอายุครรภ์ที่เพิ่มขึ้น และพบได้ในทารกที่มีน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 1,000 กรัม หรืออายุครรภ์น้อยกว่า 28 สัปดาห์แทบทุกคน และจะเท่ากับทารกครบกำหนดเมื่ออายุหลังคลอดประมาณ 43 ถึง 44 สัปดาห์ ภาวะหยุดหายใจไม่ได้จำกัดเฉพาะในทารกเกิดก่อนกำหนดเท่านั้น ทารกครบกำหนดที่มีสุขภาพดีอาจมีภาวะหยุดหายใจเกิน 20 วินาทีได้ หากมีการตรวจติดตามที่บ้าน⁶

ภาวะหยุดหายใจ (Apnea)

หมายถึง ทารกหยุดหายใจนานเกิน 15-20 วินาที หรือหยุดหายใจสั้นกว่านี้ร่วมกับมีหัวใจเต้นช้าลง (<100 ครั้ง/นาที) และ/หรือภาวะเขียว โดยปกติแล้วทารกจะมีการหยุดหายใจช่วงสั้น ๆ นานประมาณ 10-15 วินาที สลับกับการหายใจเร็วขึ้นหรือสม่ำเสมอ โดยไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของหัวใจ และการแลกเปลี่ยนก๊าซในร่างกาย เรียกว่า periodic breathing ซึ่งเป็นภาวะปกติในทารกเกิดก่อนกำหนดและไม่ต้องให้การรักษา ยิ่งอายุครรภ์น้อย ยิ่งเกิดบ่อยขึ้น

ผลการทดลองขนาดใหญ่หลายแห่งแสดงให้เห็นว่า การติดตามอัตราการเต้นของหัวใจช่วยลดอัตราการเสียชีวิตของทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยมากอย่างมีนัยสำคัญ คำจำกัดความของภาวะหัวใจเต้นช้านั้นแตกต่างกันไป อาจกำหนดว่าเป็นน้อยกว่า 100 ครั้งต่อนาที หรือน้อยกว่า 70-80 ครั้งต่อนาที

การหยุดหายใจมี 3 แบบ คือ

1. Central apnea คือ หยุดหายใจโดยไม่มีการเคลื่อนไหวของทรวงอก เกิดจากศูนย์ควบคุมการหายใจ บริเวณสมองและก้านสมองทำงานไม่สมบูรณ์ จึงตอบสนองต่อภาวะขาดออกซิเจน หรือภาวะคาร์บอนไดออกไซด์คั่ง ได้ไม่ดี พบบ่อยในทารกเกิดก่อนกำหนด นอกจากนี้อาจพบในทารกที่ได้รับยากดการหายใจหรือมีเลือดออกในสมอง

2. Obstructive apnea คือ หยุดหายใจโดยไม่มีลมผ่านจมูก แต่มีการเคลื่อนไหวของทรวงอก เกิดจากการอุดกั้นทางเดินหายใจซึ่งมีขนาดเล็กของทารก จุดที่เกิดการอุดกั้นของทางเดินหายใจส่วนบนส่วนใหญ่อยู่ในคอหอย อย่างไรก็ตามอาจเกิดขึ้นที่กล่องเสียงหรือทั้งสองจุด

3. Mixed type คือ การหยุดหายใจที่เริ่มต้นด้วย central apnea และตามมาด้วย obstructive apnea ซึ่งเป็นรูปแบบที่พบบ่อยที่สุด พบประมาณร้อยละ 40-50 ของการหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด

อุบัติการณ์ของภาวะหยุดหายใจในช่วงแรกเกิดมักถูกประเมินต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากความถี่ในการจดบันทึกข้อมูลน้อยกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งการวินิจฉัยภาวะหยุดหายใจก็แตกต่างกันในผู้บันทึก ปัจจุบันการใช้ข้อมูลจาก histogram หรือ pneumogram ที่ได้จากการติดตามระดับออกซิเจนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำขึ้นในการวินิจฉัย⁸

ทารกหยุดหายใจเป็นภาวะเร่งด่วนที่ต้องรีบหาสาเหตุและทำการแก้ไข เนื่องจากทำให้ทารกขาดออกซิเจน มีผลกระทบต่อสมองและอวัยวะต่าง ๆ สาเหตุที่พบได้บ่อย มีดังนี้

1. อุณหภูมิกายไม่สม่ำเสมอ (thermal instability) ไม่ว่าตัวร้อน หรือเย็นเกินไป พบได้บ่อยในทารกเกิดก่อนกำหนด โดยเฉพาะตัวร้อนเกินไปมักทำให้หยุดหายใจ

2. ความผิดปกติทางเมแทบอลิซึม เช่น ภาวะน้ำตาลต่ำ เลือดเป็นกรด แคลเซียมต่ำ แมกนีเซียมสูง

3. ความผิดปกติของทางเดินหายใจ เช่น ท่าทางการนอน คอพับ สำลักนม หรือน้ำลาย ลิ้นตก คางสั้น โดยเฉพาะในรายที่เป็น Pierre Robin sequence การถูกกระตุ้น gag reflex จากการดูดนมที่แรงเกินไป

4. ยากดการหายใจ เช่น ยาแก้ปวดกลุ่ม opioid (morphine, fentanyl) ยา prostaglandin E1 (PGE1) ยาแก้ชัก (pethidine, diazepam) รวมไปถึงยาที่มารดาได้รับก่อนคลอด และขณะคลอด เช่น magnesium sulfate และยาดมสลบ เป็นต้น

5. ภาวะขาดออกซิเจน มักพบในทารกที่หายใจลำบากจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น respiratory distress syndrome (RDS), hemodynamic significant patent ductus arteriosus (hs-PDA), ภาวะลมรั่วในช่องเยื่อหุ้มปอด (pneumothorax) เป็นต้น ภาวะหายใจลำบากจากความดันในช่องท้องสูง หรือท้องอืดจากสาเหตุต่าง ๆ โดยเฉพาะจากสาเหตุทางศัลยกรรม

6. ภาวะโลหิตจาง พบได้บ่อยในทารกเกิดก่อนกำหนดและอาจส่งผลกระทบต่อความถี่ และความรุนแรงของภาวะหยุดหายใจ การศึกษาของ Zagol และคณะ⁹ ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ฮีมาโทคริตและภาวะหยุดหายใจ โดยพบว่า การให้เลือดสามารถลดการเกิดภาวะหยุดหายใจและค่าฮีมาโทคริตแปรผกผันต่อการเกิดภาวะหยุดหายใจ ในอนาคตอีกด้วย ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการขนส่งออกซิเจนที่ลดลงเป็นตัวกระตุ้นหลักสำหรับภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนด นอกจากนี้ยังพบว่าความถี่ของภาวะขาดออกซิเจนเป็นระยะ (intermittent hypoxemia, IH) ลดลงหลังจากการให้เลือด

7. ภาวะติดเชื้อ ในทารกแรกเกิดอาจแสดงออกด้วยการหยุดหายใจบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งหากสงสัยภาวะติดเชื้อ ทารกต้องได้รับการรักษาอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว จากการศึกษาในหนูทดลองพบว่า ไซโตไคน์ interleukin-1 β ที่ปล่อยออกมาเมื่อมีการติดเชื้อจะจับกับตัวรับที่เซลล์เยื่อหุ้มหลอดเลือดบริเวณสมอง (blood-brain barrier) และกระตุ้นการสร้างพรอสตาแกลนดิน E2 ซึ่งไปกดการหายใจบริเวณก้านสมอง เกิดเป็นภาวะหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด นอกจากนี้ยังพบว่า การอักเสบในปอดทำให้เกิดการหลั่งไซโตไคน์ในก้านสมองเพิ่มขึ้น และลดการตอบสนองการหายใจต่อภาวะขาดออกซิเจน¹⁰⁻¹¹

8. ความผิดปกติในสมองส่วนกลาง เช่น ภาวะเลือดออกในสมองหรือในโพรงสมอง ภาวะชัก การติดเชื้อในสมอง หรือเยื่อหุ้มสมอง เป็นต้น

9. ภาวะหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด (apnea of prematurity, AOP) ส่วนใหญ่เกิดในทารกอายุครรภ์น้อยกว่า 30 สัปดาห์ แต่อาจเกิดในทารกอายุครรภ์น้อยกว่า 34 สัปดาห์ได้เนื่องจากกลไกเกิดจากศูนย์ควบคุมการหายใจในสมองยังพัฒนาไม่เต็มที่ ทั้งนี้ต้องตัดสาเหตุอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้นออกไปก่อน จึงจะวินิจฉัย AOP ได้ โดย AOP มักแสดงอาการเมื่ออายุ 1-2 วัน หากแสดงภายในวันแรก หรือหลังจากอายุ 7 วัน ให้หาสาเหตุอื่นก่อน

ภาวะอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับภาวะหยุดหายใจ

ภาวะกรดไหลย้อน (Gastroesophageal reflux, GER) และภาวะหยุดหายใจในทารกแรกเกิด

ภาวะกรดไหลย้อนและภาวะหยุดหายใจพบได้บ่อยในทารกเกิดก่อนกำหนด หลายการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์เหล่านี้ไม่สัมพันธ์กัน และไม่มีหลักฐานว่าภาวะกรดไหลย้อนจะทำให้ภาวะหยุดหายใจยาวนานขึ้นหรือรุนแรงขึ้น แม้ว่าการทดลองทางสรีรวิทยาในสัตว์ทดลองแสดงให้เห็นว่า การไหลย้อนของอาหารจากกระเพาะอาหารไปที่กล่องเสียงจะกระตุ้นให้เกิดภาวะหยุดหายใจจาก gag reflex แต่ไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนว่าการรักษาภาวะกรดไหลย้อนจะรักษาภาวะหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนดได้ นอกจากนี้มีการศึกษาหลายฉบับแสดงให้เห็นว่า การใช้ยาลดกรดทั้งประเภท H2 blockers และ proton pump inhibitors เพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและภาวะลำไส้เน่าตาย (necrotizing enterocolitis, NEC) การศึกษาจากอิตาลีพบว่า ทารกที่มีน้ำหนักแรกเกิดน้อยมากที่ได้รับการรักษาด้วย ranitidine มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญต่อภาวะติดเชื้อ ภาวะลำไส้เน่าตาย และอัตราการเสียชีวิต¹²⁻¹⁴

ภาวะขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ (intermittent hypoxemia, IH) ในทารกเกิดก่อนกำหนด

แสดงถึงความไม่เสถียรของระบบการหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด ภาวะขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ มีความสัมพันธ์กับสภาวะต่าง ๆ เช่น ภาวะจอตาผิดปกติในทารกเกิดก่อนกำหนด (retinopathy of prematurity, ROP) โรคปอดเรื้อรัง (bronchopulmonary dysplasia, BPD) พัฒนาการทางระบบประสาทบกพร่อง และการเสียชีวิต¹⁵⁻¹⁶

ในสัตว์ทดลองภาวะขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ เรื้อรังจะเพิ่มการกระตุ้นระบบประสาทซิมพาเทติกที่มีผลต่อระบบหัวใจและเมแทบอลิซึม รวมถึงโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ความดันเลือดสูง และภาวะหัวใจล้มเหลว ความเจ็บป่วยทางระบบหัวใจและหลอดเลือดอาจเกี่ยวข้องกับการทำให้ต่อมแครอทิด (carotid body) ไวต่อการบาดเจ็บจากสารอนุมูลอิสระขณะที่มีการลดลงของออกซิเจนเป็นเวลานานโดยไม่มีภาวะหยุดหายใจหรือหัวใจเต้นช้า อาการแสดงอาจพบภาวะหยุดหายใจแบบอุดกั้น ภาวะหายใจลดลง หรือการไหลเวียนของเลือดจากขาไปซ้ายในปอดนำไปสู่ภาวะหยุดหายใจและหัวใจเต้นช้าในที่สุด

การแก้ไขและผลกระทบของภาวะหยุดหายใจ หัวใจเต้นช้าและภาวะขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ

ภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนดมักหายไปเมื่ออายุครรภ์ 36-40 สัปดาห์ เหตุการณ์ทางระบบหัวใจ และทางเดินหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนดส่วนใหญ่จะกลับสู่ระดับ “ปกติเทียบเท่าทารกครบกำหนด” เมื่ออายุครรภ์ 43-44 สัปดาห์ ในทารกที่มีอายุครรภ์ ≤ 26 สัปดาห์ อาจใช้เวลานานกว่านั้น สำหรับทารกบางกลุ่มที่ยังคงมีปัญหาทางระบบหัวใจและทางเดินหายใจ อาจทำให้ต้องอยู่โรงพยาบาลนานขึ้น แม้ว่าจะมีการพัฒนาทาง

สตรีวิทยาในด้านอื่น ๆ ดีขึ้นแล้วก็ตาม ในทารกเหล่านี้ไม่ค่อยพบการหยุดหายใจนานกว่า 20 วินาที แต่จะพบการหยุดหายใจสั้น ๆ และมีภาวะหัวใจเต้นช้าอย่างน้อยกว่า 70 หรือ 80 ครั้งต่อนาทีร่วมด้วยมากกว่า

รายงานทางคลินิกของ American Academy of Pediatrics (AAP) ปี พ.ศ. 2559 เกี่ยวกับภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนด¹⁷ กระตุ้นให้หลายหน่วยงานพัฒนานโยบายและขั้นตอนการจัดการเหตุการณ์หยุดหายใจ หัวใจเต้นช้า และการลดลงของออกซิเจนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อประเมินการเจริญเติบโตของการควบคุมการหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด และแจ้งแผนการออกจากโรงพยาบาลได้ดีขึ้น Lorch และคณะ¹⁸ ได้ตรวจสอบอัตราความสำเร็จโดยใช้ร้อยละของทารกที่ไม่มีเหตุการณ์เพิ่มเติม พบว่าความเสี่ยงของการเกิดภาวะหยุดหายใจหรือหัวใจเต้นช้าช้า ขึ้นอยู่กับอายุครรภ์แรกเกิดและอายุปรับ (postmenstrual age, PMA) ของเหตุการณ์ล่าสุด

การเชื่อมโยงภาวะหยุดหายใจกับผลกระทบทางระบบประสาทนั้นเป็นปัญหา เพราะภาวะหยุดหายใจและการบาดเจ็บของสมองอาจเกิดขึ้นพร้อมกันในทารกเกิดก่อนกำหนดทำให้ยากต่อการระบุสาเหตุ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในปัจจุบันพบว่า การแก้ไขภาวะหยุดหายใจที่ล่าช้ามีผลต่อความรุนแรงของภาวะหยุดหายใจนำไปสู่ผลกระทบต่อพัฒนาการทางระบบประสาทบกพร่องที่มากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด การขาดออกซิเจนเป็นระยะๆ และภาวะหัวใจเต้นช้ากับผลลัพธ์ของทารกแรกเกิด

การศึกษาหลายชิ้นในทารกเกิดก่อนกำหนดแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะหยุดหายใจกับการเจ็บป่วย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลล่าสุดพบว่า การขาดออกซิเจน และ/หรือภาวะหัวใจเต้นช้าที่เกิดขึ้นร่วมกันอาจเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพยาธิสภาพในทารกเกิดก่อนกำหนด ภาวะขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ มักเกิดขึ้นหลังจากหยุดหายใจและมักเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ประมาณ 10 วินาที หลังจากการหยุดการไหลของอากาศ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเริ่มต้น ระยะเวลา และความรุนแรงของภาวะขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ ได้แก่ ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนพื้นฐาน การแลกเปลี่ยนออกซิเจนจากถุงลม ปริมาณออกซิเจนสำรองในปอด ความสามารถในการพาออกซิเจนของเลือด ความสามารถในการแยกตัวของออกซิเจนจากฮีโมโกลบิน และอัตราการใช้ออกซิเจน

ในทารกเกิดก่อนกำหนดที่มีอายุครรภ์น้อยมาก เหตุการณ์การขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ เกิดขึ้นได้บ่อยและเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ โดยมีอุบัติการณ์ค่อนข้างต่ำในสัปดาห์แรกของชีวิต จากนั้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงสัปดาห์ที่สองและสาม และคงที่หรือลดลงหลังจากนั้น ความท้าทายที่สำคัญคือเราเพิ่งเริ่มเข้าใจถึงผลกระทบของรูปแบบเหตุการณ์ขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ ต่อการเจ็บป่วยของทารก หลักฐานทั้งในสัตว์ทดลองและทารก แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ทางระบบหัวใจและระบบทางเดินหายใจกับการทำงานของระบบควบคุมที่บกพร่อง เช่น ในทารกที่มีน้ำหนักแรกเกิดน้อยมาก การแก้ไขที่ล่าช้า และความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เพิ่มขึ้นในช่วงแรกหลัง

เกิดเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความพิการรุนแรงที่อายุ 13 เดือน ภาวะหยุดหายใจระหว่างการรักษาในโรงพยาบาลยังเป็นตัวบ่งชี้ความบกพร่องทางพัฒนาการทางระบบประสาทเมื่ออายุ 2-3 ปี และพฤติกรรมการปรับตัวที่ลดลงในช่วงต้นวัยเรียน โดยประเมินจากคะแนนรวมของ Vineland Adaptive Behavior Scale (VABS)

Canadian Oxygen Trial (COT trial) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ระดับออกซิเจนน้อยกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ในระหว่างเหตุการณ์การขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ กับโอกาสของการเสียชีวิตหรือความพิการที่เพิ่มขึ้น ความล่าช้าทางปัญญา หรือภาษา ภาวะจอตาคิดปกติอย่างรุนแรง และความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวเมื่ออายุ 18 เดือน ซึ่งความสัมพันธ์นี้เกิดขึ้นเฉพาะเหตุการณ์ขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ ที่มีระยะเวลา 1 นาที หรือนานกว่านั้น¹⁹⁻²¹

การแก้ไขภาวะหยุดหายใจเบื้องต้น

แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การช่วยให้ทารกหายใจได้

เนื่องจากการหยุดหายใจทำให้ทารกขาดออกซิเจน นำไปสู่ผลเสียต่อระบบต่าง ๆ เกิดความพิการในอนาคตได้ จึงต้องช่วยให้ทารกสามารถหายใจได้ และมีระดับออกซิเจนในเลือดอยู่ในเกณฑ์ปกติ ($SpO_2 > 90-95$ เปอร์เซ็นต์) โดยเริ่มจาก

- 1.1 หยุดให้นม
- 1.2 จัดท่าทางเดินหายใจให้โล่ง ตรวจสอบท่าของทารก ระวังคอพับ หรือการอุดกั้นในจมูก ดูดเสมหะหรือน้ำลายในคอ ระบายลมจากกระเพาะอาหารหากมีท้องอืด ถ้ามีภาวะลิ้นตกให้นอนคว่ำหรือนอนตะแคง หลีกเลี่ยงการกระตุ้นแรง ๆ บริเวณ posterior pharynx
- 1.3 กระตุ้นทารกให้หายใจ โดยการลูบตัวหรือตีฝ่าเท้า หากยังไม่หายใจ ให้ช่วยหายใจด้วยแรงดันบวก (positive pressure ventilation, PPV)
- 1.4 ปรับอุณหภูมิสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม โดยดูจาก neutral thermal environment (NTE) ของทารก

2. รักษาตามสาเหตุ

อาศัยประวัติ อาการ อาการแสดงและปัจจัยเสี่ยงของทารก เพื่อนำไปสู่การหาสาเหตุ และแก้ไขสาเหตุที่พบ

- 2.1 หากสงสัยความผิดปกติทางเมแทบอลิซึม เช่น ภาวะน้ำตาลต่ำ เลือดเป็นกรด แคลเซียมต่ำ แมกนีเซียมสูง ให้ทำการตรวจเลือดและแก้ไขตามเหตุ

- 2.2 แก้ไขภาวะหายใจลำบาก เช่น พิจารณาช่วยหายใจด้วย nasal CPAP หรือท่อหลอดลมคอ การให้สารลดแรงตึงผิวในทารกที่สงสัย RDS การใส่ท่อระบายลมในทารกที่พบภาวะลมรั่วในช่องเยื่อหุ้มปอด
- 2.3 แก้ไขภาวะช็อคด้วยการให้เลือด โดยเฉพาะค่าฮีมาโทคริตที่น้อยกว่า < 30 เปอร์เซ็นต์ หรือมากกว่านั้น แต่มีภาวะหยุดหายใจบ่อยหรือระบบไหลเวียนเลือดผิดปกติร่วมด้วย
- 2.4 แก้ไขภาวะติดเชื้ โดยการให้ยาปฏิชีวนะทางหลอดเลือดดำให้เร็วที่สุด หากทารกหายใจลำบากหรือหยุดหายใจบ่อยครั้ง ให้พิจารณาใส่ท่อหลอดลมคอ ในทารกกลุ่มนี้มักเอาท่อหลอดลมคอ ออกได้ภายในไม่กี่วันหลังควบคุมการติดเชื้ได้
- 2.5 หากไม่พบสาเหตุที่ชัดเจน และสงสัยภาวะหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด (AOP) มีวิธีการรักษาซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดต่อไป

การรักษาภาวะหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด (AOP)

1. การช่วยหายใจด้วยแรงดันบวก (positive pressure)

มักเริ่มต้นด้วยการใช้ nasal CPAP โดยใช้ความดันที่ 4-6 เซนติเมตรน้ำ จากหลายการศึกษาพบว่าสามารถใช้ได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในทารกน้ำหนักตัว <1,500 กรัม กลไกของ nasal CPAP จะช่วยถ่างทางเดินหายใจส่วนบน ลดการอุดกั้นและลดความเสี่ยงของการยุบตัวบริเวณคอหอย หรือกล่องเสียง นอกจากนี้ nasal CPAP ยังช่วยเพิ่มความจุปอดคงเหลือในการทำงาน (FRC) และช่วยในการแลกเปลี่ยนออกซิเจน หากทารกมี FRC สูงขึ้น เวลาจากการหยุดหายใจจนถึงภาวะขาดออกซิเจนและหัวใจเต้นช้าจะนานขึ้น

การช่วยหายใจแบบไม่รุกรานอื่น ๆ ได้แก่ high-flow nasal cannula (HFNC) ซึ่งกำหนดให้มีการไหลของอากาศมากกว่า 1 ลิตรต่อนาที เป็นทางเลือกที่นิยมใช้แทน CPAP เนื่องจากมี interface ที่ใช้งานง่ายและเกิดการบาดเจ็บน้อยกว่า แต่ความดันที่ทารกได้รับไม่แน่นอน จึงมักใช้ในทารกที่มีน้ำหนักตัวหรืออายุครรภ์มากขึ้น ทั้งนี้ต้องตรวจสอบอุณหภูมิของหมอน้ำเพื่อทำให้เกิดความชื้นที่เพียงพอ การเลือกขนาดท่อที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการอุดกั้นของจมูก และหลีกเลี่ยงแรงดันในทางเดินหายใจที่สูงเกินไป โดยมีการไหลของอากาศสูงสุดที่ 8 ลิตรต่อนาที²²⁻²³

การหายใจที่ปรับตามระบบประสาท (neurally adjusted ventilatory assistance, NAVA) เป็นกลยุทธ์การช่วยหายใจแบบไม่รุกรานล่าสุด ในการศึกษาแบบย้อนหลังเปรียบเทียบการใช้ noninvasive NAVA-synchronized ventilation (NIV-NAVA) กับ non-synchronized NIPPV พบว่า NIV-NAVA ลดจำนวนเหตุการณ์หัวใจเต้นช้าต่อวันอย่างมีนัยสำคัญ²⁴

2. การรักษาด้วย Methylxanthine

Methylxanthine (aminophylline และ caffeine) เป็นยาหลักในการรักษาภาวะหยุดหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนดมาหลายทศวรรษ การรักษาด้วย methylxanthine ช่วยกระตุ้นศูนย์การหายใจในก้านสมอง เพิ่มความไวต่อคาร์บอนไดออกไซด์ที่สูงขึ้นในเลือด ลดภาวะการหยุดหายใจจากภาวะขาดออกซิเจน เสริมแรงของกล้ามเนื้อกะบังลม มีฤทธิ์ขยายหลอดลม และลดการหายใจเป็นระยะ ๆ กลไกการทำงานเกิดจากการยับยั้งตัวรับ adenosine A1 และ A2A ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระตุ้นการส่งสัญญาณประสาทที่ควบคุมการหายใจ นอกจากนี้ caffeine ยังสามารถเพิ่มการกระตุ้นตัวรับทางเคมีส่วนปลาย (peripheral chemoreceptor) เพิ่มการทำงานของกะบังลมอย่างรวดเร็วภายใน 5 นาที และยาวนาน 2 ชั่วโมง เพิ่ม tidal volume นอกจากนี้ caffeine ยังมีคุณสมบัติต้านการอักเสบในปอด จากการวิจัยพบว่า หนูที่สัมผัสกับ lipopolysaccharide ก่อนคลอดมีความต้านทานในปอด (lung resistance) และระดับไซโตไคน์ที่ดีขึ้นหลังการรักษาด้วย caffeine²⁵⁻²⁶

Methylxanthine โดยเฉพาะ aminophylline มีผลข้างเคียงที่พบได้บ่อย คือ หัวใจเต้นเร็ว หากอยู่ในระดับที่เป็นพิษอาจทำให้เกิดภาวะหัวใจเต้นเร็วผิดจังหวะ ปัญหาการรับนม และอาจเกิดชักได้ ซึ่งผลข้างเคียงเหล่านี้พบได้น้อยใน caffeine ยากลุ่มนี้ออกฤทธิ์ขับปัสสาวะเล็กน้อย และเพิ่มอัตราการเผาผลาญและการใช้ออกซิเจนประมาณร้อยละ 20 ดังนั้นทารกที่ได้รับยากลุ่มนี้อาจต้องการแคลอรีเพิ่มขึ้น

การศึกษา Caffeine Therapy for Apnea of Prematurity (CAP trial)²⁷ ซึ่งเป็นการศึกษาควบคุมเทียบกับยาหลอก ในทารกแรกเกิดน้ำหนัก 500-1,250 กรัม โดยได้รับยาในช่วง 10 วันแรกหลังเกิด การศึกษานี้พบว่า การรักษาด้วย caffeine ลดระยะเวลาในการช่วยหายใจด้วยแรงดันบวก ลดระยะเวลาในการให้ออกซิเจน ลดอัตราการเกิด BPD และเพิ่มอัตราการรอดชีวิตโดยไม่มีความบกพร่องทางระบบประสาทอย่างมีนัยสำคัญที่อายุ 18-21 เดือน การรักษาด้วย caffeine ในทารกแรกเกิดยังช่วยลดอุบัติการณ์ของ hs-PDA และ ROP ที่รุนแรงได้

ยังไม่มีการศึกษาแบบ randomized control trials เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการเริ่มหรือหยุดการรักษาด้วย caffeine แนวทางของ AAP แนะนำให้หยุด caffeine เมื่อไม่พบภาวะหยุดหายใจที่สำคัญเป็นเวลา 5 ถึง 7 วัน หรืออายุปรับ 33-34 สัปดาห์ แล้วแต่เวลาใดจะมาถึงก่อน อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักคือทารกเกิดก่อนกำหนดที่เกิดมีอายุครรภ์น้อยมากอาจยังคงมีภาวะหยุดหายใจและการขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ เกิดขึ้นได้ แม้อายุปรับมากกว่า 33-34 สัปดาห์แล้วก็ตาม

ขนาดยาของการให้ caffeine ก็ยังไม่มีการศึกษาที่ชัดเจน AAP¹⁷ แนะนำว่า caffeine มีความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพในการรักษาภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนดเมื่อให้ในขนาด 20 มก./กก. และตามด้วยขนาด 5-10 มก./กก./วัน ขนาดที่สูงกว่า 80 มก./กก. มีความสัมพันธ์กับอุบัติการณ์ที่เพิ่มขึ้นของภาวะเลือดออกในสมองส่วน cerebellum จึงควรหลีกเลี่ยง

3. การให้ออกซิเจน

การลดการหายใจจากภาวะขาดออกซิเจนที่ถูกควบคุมจากส่วนกลางนั้นมีผลมากในช่วงแรกเกิด ดังนั้น การหลีกเลี่ยงภาวะขาดออกซิเจนจึงช่วยลดภาวะหยุดหายใจได้ การศึกษาก่อนหน้านี้พบว่า การเพิ่ม FiO_2 ลดภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนดและการหายใจเป็นระยะ ๆ การกำหนดเป้าหมาย SpO_2 85-89 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเปรียบเทียบกับ SpO_2 91-95 เปอร์เซ็นต์ มีความสัมพันธ์กับอัตราเหตุการณ์ขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ ที่เพิ่มขึ้น ในทารกเกิดก่อนกำหนด แต่การให้ออกซิเจนที่มากเกินไปอาจทำให้เกิด ROP ที่รุนแรงและความเสียหายต่อปอดได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะต้องปรับระดับออกซิเจนให้เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการได้รับออกซิเจน

4. แนวทางการรักษาอื่น ๆ

4.1 Doxapram

เป็นยาที่กระตุ้นตัวรับการเปลี่ยนแปลงทางเคมีส่วนปลายและส่วนกลาง แต่การศึกษามีจำกัดและไม่มีประโยชน์เหนือยา กลุ่ม Methylxanthine จึงไม่แนะนำให้ใช้

4.2 Kangaroo care

การดูแลแบบ Kangaroo care หรือการดูแลแบบผิวหนังสัมผัสผิวหนังได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง สำหรับทารกที่มีความเสี่ยงสูงและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น การศึกษาบางฉบับพบว่า ช่วยลดภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนดและเหตุการณ์ขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ ได้²⁸ อย่างไรก็ตามบางการศึกษา ยังไม่พบผลลัพธ์ที่มีนัยสำคัญ²⁹

4.3 การจัดท่า (positioning)

การศึกษาก่อนหน้านี้แสดงให้เห็นว่า การนอนคว่ำหน้าอาจช่วยให้ผนังหน้าอกมีความเสถียร ช่วยลดภาวะหยุดหายใจได้ อย่างไรก็ตามไม่ควรใช้วิธีนี้ในช่วงใกล้กลับบ้าน ควรหลีกเลี่ยงการก้มคอมากเกินไปเพื่อป้องกันการอุดตันทางเดินหายใจส่วนบน และการยกศีรษะสูง 15 องศา อาจมีประโยชน์เล็กน้อย

4.4 การกระตุ้นระบบประสาท

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส³⁰ เผยแพร่ข้อมูลโดยใช้การกระตุ้นระบบประสาทผ่านอุปกรณ์สั่นซึ่งวางบนมือและเท้าข้างหนึ่ง พบว่าช่วงที่มีการสั่น การหยุดหายใจ การเต้นของหัวใจช้า และเหตุการณ์ขาดออกซิเจนเป็นระยะ ๆ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวโดยใช้ที่นอนสั่นเพื่อป้องกันภาวะหยุดหายใจได้รับการเสนอให้เป็นการรักษาภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนด แต่จาก meta-analysis ยังไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน³¹ ในอนาคตอาจมีการใช้อุปกรณ์ใหม่ ๆ ในการกระตุ้นทางกลไกต่าง ๆ เพื่อช่วยในการกระตุ้นการหายใจในทารกเกิดก่อนกำหนด

ภาวะหยุดหายใจและกลุ่มอาการเสียชีวิตฉับพลันในทารก (sudden infant death syndrome, SIDS)

ภาวะหยุดหายใจของทารกเกิดก่อนกำหนดและ SIDS เป็นภาวะที่แยกจากกัน อย่างไรก็ตามการคลอดก่อนกำหนดเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญสำหรับ SIDS³²

ผลกระทบและแนวทางการป้องกัน SIDS

1. ทำการนอนหลับ การนอนหงายได้รับการพิสูจน์แล้วว่า ช่วยลดความเสี่ยงของ SIDS ได้อย่างมาก
2. การสูบบุหรี่ของมารดา การหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ทั้งก่อนและหลังคลอดเป็นสิ่งสำคัญในการลดความเสี่ยงของ SIDS
3. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม มีบทบาทสำคัญต่อความเสี่ยงของ SIDS ดังนั้นการให้การศึกษาและสนับสนุนครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงเป็นสิ่งจำเป็น
4. การติดตามและดูแลทางการแพทย์อย่างใกล้ชิดสำหรับทารกเกิดก่อนกำหนดและทารกที่มีความเสี่ยงสูงอื่น ๆ เป็นส่วนสำคัญของการป้องกัน SIDS

การปฏิบัติก่อนออกจากโรงพยาบาล

1. สร้างสภาพแวดล้อมการนอนหลับที่ปลอดภัย ให้ความรู้ และแสดงตัวอย่างให้ผู้ปกครองเห็นถึงวิธีการสร้างสภาพแวดล้อมการนอนหลับที่ปลอดภัยสำหรับทารก
2. ให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง เน้นการปฏิบัติการนอนหลับที่ปลอดภัย เช่น การนอนหงาย การใช้เปลที่มั่นคง และหลีกเลี่ยงสิ่งของที่อาจก่อให้เกิดการสำลัก หรือรัดคอ
3. สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับการลดความเสี่ยงของ SIDS
4. แนะนำให้ผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และการสัมผัสกับควันบุหรี่
5. เน้นย้ำการปฏิบัติตามแนวทางการนอนหลับที่ปลอดภัยในระหว่างการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และหลังการออกจากโรงพยาบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการลดความเสี่ยงของ SIDS ในทารกเกิดก่อนกำหนด

เอกสารอ้างอิง

1. Stryker CC, Dylag A, Martin RJ. Apnea and control of breathing. In: Jobe AH, Whitsett JA, Abman SH, eds. Fetal and Neonatal Lung Development: Clinical Correlates and Technologies for the Future. New York: Cambridge University Press; 2016. p. 223-37.

2. Abu-Shaweesh JM. Maturation of respiratory reflex responses in the fetus and neonate. *Semin Neonatol.* 2004; 9: 169.
3. Gauda EB, Martin RJ. Control of breathing. In: Gleason C, ed. *Avery's Diseases of the Newborn.* 11th ed. Philadelphia: Elsevier; 2024. p. 580-93.
4. Mayer CA, Haxhiu MA, Martin RJ, et al. Adenosine A2A receptors mediate GABAergic inhibition of respiration in immature rats. *J Appl Physiol.* 2006; 100: 91-7.
5. Kinney HC, Broadbelt KG, Haynes RL, et al. The serotonergic anatomy of the developing human medulla oblongata: implications for pediatric disorders of homeostasis. *J Chem Neuroanat.* 2011; 41: 182-99.
6. Ramanathan R, Collaborative Home Infant Monitoring Evaluation (CHIME) Study Group, et al. Cardiorespiratory events recorded in the home: comparison of healthy infant with those at increased risk for SIDS. *JAMA.* 2001; 285: 2199.
7. Poets CF. Apnea of prematurity: what can observational studies tell us about pathophysiology? *Sleep Med.* 2010; 11: 701.
8. Brockmann PE, Wiechers C, Pantalitschka T, Diebold J, Vagedes J, Poets CF. Under-recognition of alarms in a neonatal intensive care unit. *Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed.* 2013; 98: F524-F527.
9. Zagol K, Lake DE, Vergales B, et al. Anemia, apnea of prematurity, and blood transfusions. *J Pediatr.* 2012; 161: 417-21.
10. Hofstetter AO, Saha S, Silijehav V, et al. The induced prostaglandin E2 pathway is a key regulator of the respiratory response to infection and hypoxia in neonates. *Proc Natl Acad Sci U S A.* 2007; 104: 9894-9.
11. Balan KV, Kc P, Hoxha Z, et al. Vagal afferents modulate cytokine-mediated respiratory control at the neonatal medulla oblongata. *Respir Physiol Neurobiol.* 2011; 178: 458-64.
12. Di Fiore J, et al. Characterization of cardiorespiratory events following gastroesophageal reflux (GER) in preterm infants. *J Perinatol.* 2010; 30: 683.
13. Nunez J, et al. Temporal association of polysomnographic cardiorespiratory events with GER detected by Mill-pH probe in the premature infant at term. *J Pediatr Gastroenterol Nutr.* 2011;52:523.
14. Terrin G, et al. Ranitidine is associated with infections, necrotizing enterocolitis, and fatal outcome in newborns. *Pediatrics.* 2012;129:e40.
15. Raffay TM, Dylag AM, Sattar A, et al. Neonatal intermittent hypoxemia events are associated with diagnosis of bronchopulmonary dysplasia at 36 weeks postmenstrual age. *Pediatr Res.* 2019; 85: 318.
16. Jensen EA, Whyte RK, Schmidt B, et al. Association between intermittent hypoxemia and severe bronchopulmonary dysplasia in preterm infants. *Am J Respir Crit Care Med.* 2021; 204(10): 1192.
17. Eichenwald EC. Committee on Fetus and Newborn, American Academy of Pediatrics. Apnea of prematurity. *Pediatrics.* 2016; 137(1): e20153757.

18. Lorch SA, Srinivasan L, Escobar GJ. Epidemiology of apnea and bradycardia resolution in premature infants. *Pediatrics*. 2011; 128: e366-e373.
19. Taylor HG, Klein N, Schatschneider C, Hack M. Predictors of early school age outcomes in very low birth weight children. *J Dev Behav Pediatr*. 1998; 19: 235-43.
20. Di Fiore JM, Kaffashi F, Loparo K, et al. The relationship between patterns of intermittent hypoxia and retinopathy of prematurity in preterm infants. *Pediatr Res*. 2012; 72: 606–12.
21. Poets CF, Roberts RS, Schmidt B, et al. Association between intermittent hypoxemia or bradycardia and late death or disability in extremely preterm infants. *JAMA*. 2015; 314: 595-603.
22. Cummings JJ, Polin RA. Committee on fetus and newborn, American Academy of Pediatrics. Noninvasive respiratory support. *Pediatrics*. 2016; 137(1): e20153758.
23. Yoder BA, Manley B, et al. Consensus approach to nasal high-flow therapy in neonates. *J Perinatol*. 2017; 37: 809.
24. Tabacaru CR, Moores RR, Khoury J, et al. NAVA-synchronized compared to nonsynchronized noninvasive ventilation for apnea, bradycardia, and desaturation events in VLBW infants. *Pediatr Pulmonol*. 2019; 54: 1742.
25. Henderson-Smart DJ, Steer P. Methylxanthine treatment for apnea in preterm infants. *Cochrane Database Syst Rev*. 2000;(2).
26. Rhein LM, Dobson NR, Darnall RA, et al. Effects of caffeine on intermittent hypoxia in infants born prematurely. *JAMA Pediatr*. 2014; 4799: 1-8.
27. Schmidt B, Roberts RS, Davis P, et al. Caffeine therapy for apnea of prematurity. *New Engl J Med*. 2006; 354: 2112-21.
28. Bohnhorst B, Gill D, Dördelmann M, Peter CS, Poets CF. Bradycardia and desaturation during skin-to-skin care: no relationship to hyperthermia. *J Pediatr*. 2004; 145: 499-502.
29. Heimann K, Vaessen P, Peschgens T, Stanzel S, Wenzl TG, Orlikowsky T. Impact of skin to skin care, prone and supine positioning on cardiorespiratory parameters and thermoregulation in pre-mature infants. *Neonatology*. 2010; 97: 311-7.
30. Kesavan K, Frank P, et al. Neuromodulation of limb proprioceptive afferents decreases apnea of prematurity and accompanying intermittent hypoxia and bradycardia. *PLoS One*. 2016; 11(6): e0157349.
31. Osborn DA, Henderson-Smart DJ. Kinesthetic stimulation versus theophylline for apnea in preterm infants. *Cochrane Database Syst Rev*. 2000; 2.
32. AAP Task Force on Sudden Infant Death Syndrome. SIDS and other sleep-related infant deaths: updated 2016 recommendations for a safe infant sleeping environment. *Pediatrics*. 2016; 138(5): e20162938.

